

Voortgangsrapportage | Q2 2021
Actieplan Etikettering van Levensmiddelen | 2020

Den Haag, juni 2021

Inhoud

Actieplan Etikettering van Levensmiddelen 2020	1
Voortgangsrapportage 1 Q1 2021.....	1
1. INLEIDING.....	3
2. EVALUATIE	4
Overzicht	4
Voorlichting en innovatie in informatievoorziening	6
Ad 1: Voorlichting etikettering, vervolg actie 1 Actieplan 2016	6
Ad 2. Optimalisatie en uitbreiding van de 'Kies Ik Gezond?'-tool, vervolg actie 2 en 3 Actieplan 2016	7
Heldere en eenduidige regelgeving	8
Ad 3: Campagne houdbaarheidsdata, aanpassing warenwetbesluit hygiëne van Levensmiddelen en toezicht, vervolg actie 6 Actieplan 2016	8
Ad 4: Voedselkeuzelogo Nutri-Score.....	8
Ad. 5: Onderzoek regulering/beleidskaders misleidende etikettering	9
Ad 6: Overzicht misleidende etiketten	10
Ad 7: Etikettering op alcoholische dranken, vervolg actie 9 Actieplan 2016	10
Ad 8: Aanpassing Warenwetbesluit Meel en Brood	10
Ad 9: Duiding benaming vegetarische vleesvarianten	11
Ad 10: Herziening waarschuwingsetiket pluimveevlees, vervolg actie 5 Actieplan 2016	12
Ad 11: Voedings- en gezondheidsclaims, vervolg actie 11 Actieplan 2016	12
Ad 12: Rapport meerwaarde voedselkeuzelogo's, vervolg actie 13 Actieplan 2016	13
Ad 13: Uitleg etiketteringswetgeving op NVWA-website	13
Ad 14: Eenduidige vermelding van allergenen, vervolg actie 1 Actieplan 2016.....	13
Ad 15: Herkomstetikettering, vervolg actie 12 Actieplan 2016	14
Naleving en handhaving	15
Ad 16: Opvolging signalen en meldingen bij NVWA en RCC	15
Ad 17: Projecten (misleidende) etikettering)	15
Ad 18: Handboek (misleidende) etikettering en uitleg aan bedrijfsleven	15

1. Inleiding

Op 18 december 2019 heeft de minister voor Medische zorg en Sport het Actieplan Etikettering van Levensmiddelen 2020 aan de Tweede Kamer gestuurd. Hierin zijn alle acties op het vlak van consumentenvoorlichting, wetgeving, naleving en handhaving voor de periode 2020-2024 uiteengezet.

In het actieplan is opgenomen dat de voortgang van de acties uit het Actieplan 2020 wordt gemonitord. De Tweede Kamer wordt vervolgens geïnformeerd over de voortgang van deze acties. Voor u ligt de voortgangsrapportage van het Actieplan Etikettering van Levensmiddelen 2020. Hierin worden alle acties kort beschreven, waarna de status van elke actie toegelicht wordt.

Deze voortgangsrapportage is opgesteld door het ministerie van VWS, in samenspraak met het ministerie van LNV, de NVWA, het Voedingscentrum en de Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI).

2. Evaluatie

Overzicht

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle acties in het Actieplan Etikettering van Levensmiddelen (2020) met daarbij de verantwoordelijke partij, planning en status (afgerond, niet (volledig) afgerond, doorlopend).

 Afgerond	 Doorlopend	 Nog niet (volledig) afgerond		
Nr.	Acties 2020 - 2024	Uitvoerende partij	Tijdslijn	Status
<i>Voorlichting en innovatie in informatievoorziening</i>				
1	Voorlichting over etikettering van levensmiddelen richting consumenten en professionals	Voedingscentrum	2020-2021	
2	Optimalisatie van de 'Kies Ik Gezond?'-tool	Voedingscentrum	2020-2021	
<i>Heldere en eenduidige wetgeving</i>				
3	Campagne uitleg houdbaarheidsdata Aanpassing warenwetbesluit bereiding en behandeling van Levensmiddelen* i.v.m. houdbaarheidsdata	LNV VWS	2020	
4	Voedselkeuzelogo Nutri-Score: - evaluatie Nutri-Score - opstellen aanpassing Warenwetbesluit informatie van levensmiddelen	VWS	2020/2021	
5	Onderzoek nadere regulering/beleidskaders misleidende etikettering: lok-ingrediënten, afbeeldingen, termen natuurlijk & ambachtelijk	VWS	2020	
6	Interpretatiedocumenten misleidende etikettering	VWS, NVWA	2020	
7	Etikettering op alcoholische dranken	EU		
8	Aanpassing Warenwetbesluit Meel en Brood i.v.m. specifieke benamingen	VWS	Q2 2020	
9	Benaming vegetarische vlees vervangende producten	VWS	Q1 2020	
10	Herziening waarschuwingstekst op etiket vers pluimveevlees	VWS	Q3 2020	

11	Evaluatie van wetgeving op het terrein van voedings- en gezondheidsclaims	EU	2020	
12	Rapport over meerwaarde eenvoudige presentatievormen op de voorkant van het etiket, met name voedselkeuzelogo's	EU	2020	
13	Uitleg Etiketteringswetgeving op de NVWA-website	NVWA	Q1 2020	
14	Eenduidige vermelding (van onbedoeld aanwezige) allergenen	EU	2020	
15	Verplichte herkomstetikettering	EU		
<i>Naleving en handhaving</i>				
16	Opvolging klachten en signalen aan NVWA en/of Reclame Code Commissie	NVWA	Doorlopend	
17	Toezicht (misleidende) etikettering	NVWA	2020, 2021	
18	Handboek en workshops 'Transparante etikettering'	FNLI en CBL	Doorlopend	

*In het Actieplan 2020 stond abusievelijk dat het ging om een wijziging van het Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen. Dit moet het warenwetbesluit bereiden en behandelen van levensmiddelen zijn.

Toelichting:

In het volgende deel leest u per actie uit bovenstaande tabel eerst de beschrijving zoals deze in het actieplan 2020 staat (actie) en vervolgens een uitgebreide toelichting op de stappen die ondernomen zijn op deze actie (status).

Voorlichting en innovatie in informatievoorziening

Ad 1: Voorlichting etikettering, vervolg actie 1 Actieplan 2016 (Voedingscentrum)

Actie:

Het Voedingscentrum zal in de komende periode de voorlichting over etikettering via diverse media bij consumenten onder de aandacht te brengen. De focus ligt op het opnieuw onder de aandacht brengen van de uitleg van het etiket bij een brede groep consumenten, maar ook professionals. Het Voedingscentrum zal met de etiketteringsvoorlichting aansluiten bij de campagne over de Schijf van Vijf. Communicatie richting professionals, zoals diëtisten, praktijkondersteuners en gewichtsconsulenten, zal in de komende jaren een extra impuls krijgen. Professionals zijn belangrijk om het bereik van de voorlichting over het etiket te vergroten, met name binnen specifieke doelgroepen.

Status: Nog niet volledig afgerond

In 2020 was er €122.00,- beschikbaar voor voorlichting over etikettering. Hiervan heeft het Voedingscentrum zowel online als offline voorlichtingscampagnes uitgevoerd:

Online communicatie consumenten– organisch:

Er zijn acht verschillende vergelijkingsposts gemaakt en gepubliceerd op de sociale kanalen van het Voedingscentrum. Alle posts hadden een zeer goed bereik, op Facebook gemiddeld 164.000 views en op Instagram gemiddeld 35.000 views per post. In elke post werd verwezen naar de Kies Ik Gezond?-app.

Online communicatie consumenten– betaalde promotie:

Op basis van gebruikersonderzoek van de Kies Ik Gezond?-tool is een campagne opgezet. Uit het onderzoek bleek dat 40% van de gebruikers ouder dan 50 jaar is en dat het merendeel (63%) van de gebruikers de app gebruikt om gezondere keuzes te maken. Gezond kiezen was daarom de hoofdboodschap van de campagne. De media zijn ingekocht voor de doelgroep van 35-65 jaar omdat hier de meeste winst te behalen is. De campagne liep van begin oktober tot eind december 2020 en heeft een duidelijk effect gehad op het aantal downloads van de Kies Ik Gezond?-app. Het totaal aantal downloads in 2020 is 141.636. Dit is ongeveer 27.000 downloads meer dan het aantal te verwachten organische downloads tijdens de looptijd van de campagne. Gezien de prognose van 19.000 extra downloads is dit een goed resultaat.

Offline communicatie consumenten:

Eind oktober 2020 is er een advertorial over het lezen van etiketten en de Kies Ik Gezond?-app geplaatst in 3.5 miljoen huis-aan-huisbladen. Half december is de advertorial nogmaals geplaatst in 600.000 huis-aan-huisbladen in een andere regio.

Communicatie naar professionals:

In 2020 hebben 8000 huisartsen het promotiekaartje van de Kies Ik Gezond?-tool en de eetmeter ontvangen in een pakket met meer voorlichtingsmateriaal zoals ook de Eetwisselposters. Bij 1554 huisartsen met een gezamenlijk bereik van 1,1 miljoen patiënten en 3,4 miljoen views is op schermen in de wachtkamers een video getoond over de Kies Ik gezond?-app. Verder is er een advertentie geplaatst in het Tijdschrift voor Praktijkondersteuners en Praktijkverpleegkundigen (TvPO). Dit tijdschrift heeft een oplage van 6000. Tot slot is er een fysieke mailing uitgegaan naar de leden van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten en de Diëtisten Coöperatie Nederland. De mailing bestond uit een brief, een bundeling van 25 promotiekaartjes van de Kies Ik Gezond?-tool en een exemplaar van de folder 'het etiket' uit de basisreeks. De oplage van de mailing was 2551.

Voor 2021 is er een budget beschikbaar van €30.000,-. Hiervoor wordt nog een plan opgesteld. Het belangrijkste thema wordt (het voorkomen van) misleiding via het etiket.

Ad 2. Optimalisatie en uitbreiding van de 'Kies Ik Gezond?'-tool, vervolg actie 2 en 3 Actieplan 2016 (Voedingscentrum)

Actie:

Er zal gewerkt worden aan een optimalisatie van de 'Kies Ik Gezond?'-tool, doordat nog meer informatie van producten in de databank beschikbaar komt. De tool zal opnieuw bij consumenten onder de aandacht worden gebracht via onder andere social media.

Status: Afgerond

Het gebruikersonderzoek naar de Kies Ik Gezond?-tool is afgerond. De database wordt nog steeds uitgebreid. Een belangrijke nieuwe functie is crowdsourcing. Deze functie is sinds juli 2020 operationeel en hiermee kunnen consumenten zelf producten toevoegen aan de app. De functie maakt het mogelijk ook producten van supermarkten die geen gegevens aanleveren via hun database, zoals Aldi en Lidl, te vergelijken in de app en wordt veel gebruikt. Tot slot zijn er kleine aanpassingen doorgevoerd, zoals de toevoeging van een nieuw soort EAN-codes van de AH.

Het promoten van de app is besproken bij actie 1.

Heldere en eenduidige regelgeving

Ad 3: Campagne houdbaarheidsdata, aanpassing warenwetbesluit bereiding en behandeling van Levensmiddelen en toezicht, vervolg actie 6 Actieplan 2016 (LNV, VWS)

Actie:

De voorbereiding voor aanpassen van het Warenwetbesluit bereiding en behandeling van levensmiddelen om de TGT- datum voor alle bederfelijke levensmiddelen van toepassing te laten zijn, is inmiddels gestart. Naar verwachting kan het aangepaste warenwetbesluit per 1-1-2021 in werking gaan.

Het ministerie van LNV start in 2020 met een publiekscampagne om de betekenis van de houdbaarheidsdata THT en TGT bij het brede publiek onder de aandacht te brengen. De insteek van de campagne is dat door juist gebruik van en juist omgaan met de houdbaarheidsdata voedselverspilling kan worden voorkomen.

Op de NVWA-website zal de uitleg van de houdbaarheidsdata worden aangepast. Dit biedt voor het bedrijfsleven duidelijkheid welke houdbaarheidsdatum (TGT dan wel THT) in welke gevallen gebruikt moet worden.

Status: Nog niet volledig afgerond

Het ministerie van VWS werkt momenteel aan een wijziging van het Warenwetbesluit Bereiding en Behandeling van Levensmiddelen. Met deze wijziging wordt onder andere de TGT-THT regelgeving in lijn gemaakt met Verordening (EU) 1169/2011. De nieuwe regelgeving is onlangs met goed gevolg voorgelegd aan de NVWA voor de HUF-toets en via een schriftelijke consultatie aan het Regulier Overleg Warenwet. De volgende stap de MKB-toets. Per 1 juli 2022 zal de wijziging van kracht worden.

Op 15 juni 2020 heeft het ministerie van LNV in samenwerking met VWS, Voedingscentrum, WUR, CBL, FNLI en NZO, onder de vlag van de stichting Samen Tegen Voedselverspilling een publiekscampagne gelanceerd met TV spotjes, Q&A's en een persbericht. Hierin legt Becky, de mascotte van Samen tegen Voedselverspilling, uit wat het verschil is tussen een TGT en een THT en hoe met beide typen data omgegaan moet worden. De campagne is terug te vinden op de website van Samen Tegen Voedselverspilling:

<https://samentegenvoedselverspilling.nl/verspillingsvrij/verspillingsvrijeweek/twee-houdbaarheidsdatums/> De campagne is erg positief ontvangen en goed begrepen en gewaardeerd door consumenten.

De uitleg houdbaarheidsdata voor ondernemers van de NVWA is te vinden in het Handboek Etikettering van levensmiddelen dat te downloaden is via de NVWA-website.

Ad 4: Voedselkeuzelogo Nutri-Score (VWS)

Actie:

Nederland neemt deel aan Nutri-Score. In 2020 wordt gestart met deelname van Nederlandse (voedings-)wetenschappers aan het onafhankelijke wetenschappelijke comité, die vanaf medio 2020 een evaluatie van voedselkeuzelogo Nutri-Score uitvoert. In het voorjaar 2020 wordt gestart met een traject voor aanpassing van het Warenwetbesluit

informatie van Levensmiddelen. Naar verwachting kan dit traject medio 2021 worden afgerond.

Status: Nog niet volledig afgerond

Zeven Europese landen ontwikkelen momenteel internationale governance/organisatie rondom NutriScore, bestaande uit een Stuurgroep en een wetenschappelijk comité. Aan de Stuurgroep nemen vertegenwoordigers van nationale instanties deel. De eerste vergadering vond plaats op 25 januari 2021. De Stuurgroep neemt de relevante besluiten rondom Nutri-Score zoals de inrichting van een uitvoeringsorganisatie en de vaststelling van een aangepaste set criteria onderliggend aan het logo.

De kick-off van het wetenschappelijk comité vond plaats op 12 februari 2021. Vanuit Nederland nemen wetenschappers uit de Gezondheidsraad en het RIVM deel aan het wetenschappelijk comité. Inmiddels is gestart met de evaluatie van Nutri-Score. Tot slot wordt er een werkgroep van communicatiedeskundigen ingericht om de communicatie in de deelnemende landen af te stemmen.

Het ministerie van VWS werkt aan een aanpassing van het Warenwetbesluit Informatie Levensmiddelen. Hierin wordt Nutri-Score benoemd als een wettelijk toegelaten logo. Dit zal in 2021 afgerond worden waarna Nutri-Score toegelaten wordt. Daarnaast wordt de mogelijkheid voor het inrichten van een bedrijfsportaal verkend, waar bedrijven terecht zouden kunnen met uitvoeringskwesties. De voorbereidingen voor publieksvoorlichting rondom de invoering van het logo zijn gestart.

Ad. 5: Onderzoek regulering/beleidskaders misleidende etikettering (VWS)

Actie:

Mogelijk kunnen aanvullende regelgeving of beleidskaders helpen bij het nader duiden van wat als correcte etikettering gezien kan worden. In de maatschappelijke discussie hierover is er behoefte aan een betere inkadering van het gebruik van de zogenoemde 'lok-ingrediënten', bepaalde afbeeldingen op de voorkant van het etiket en termen als ambachtelijk en natuurlijk op levensmiddelen.

Status: Nog niet volledig afgerond

Het ministerie van VWS heeft HAS Hogeschool opdracht gegeven om onderzoek te doen naar misleidende etikettering. Hoofddoelen zijn het verkrijgen van inzicht in wat de consument ervaart als de meest in het oog springende vormen van misleiding bij de aankoop van levensmiddelen en in kaart te brengen door welke vormen van misleiding consumenten makkelijk onbewust op het verkeerde been gezet worden. Ook worden er vergelijkingen gemaakt met andere (Europese) landen en gekeken naar mogelijke oplossingsrichtingen. Het onderzoek is gestart in september 2020 en het eindrapport wordt medio 2021 opgeleverd. Een aantal deelonderzoeken is inmiddels afgerond. Verder voert VWS zelf een verkenning uit naar regelgeving in andere Europese landen op het gebied van lokkende marketingtermen waarvan de betekenis niet is vastgelegd, zoals 'ambachtelijk' of 'natuurlijk'. De resultaten van bovengenoemde onderzoeken zullen gebruikt worden bij het opstellen van een aanpak van misleidende etikettering.

Ad 6: Overzicht misleidende etiketten (VWS, NVWA)

Actie:

De NVWA zal op haar website een overzicht bieden van misleidende etikettering. Aan de hand van voorbeelden van misleidende etikettering waarvan op grond van jurisprudentie duidelijk is dat deze niet tijd toegestaan, wordt dit overzicht opgesteld. Uiteraard kan dit niet uitputtend zijn. Ook zullen hierin voorbeelden van de door de Tweede Kamer genoemde etikettering met 'lok-ingrediënten' worden opgenomen.

Dit overzicht kan ook voor het CBL en de FNLI goede handvatten bieden waarmee zij hun eigen handboek kunnen opstellen en bedrijven kunnen uitleggen wanneer etiketten als misleidend worden beoordeeld.

Status: Afgerond

Op 10 mei 2021 heeft de NVWA het document 'Aandachtspunten eerlijke informatie op het etiket' op haar website geplaatst.

Ad 7: Etikettering op alcoholische dranken, vervolg actie 9 Actieplan 2016 (EU)

Actie:

Nederland is voorstander van de verplichte vermelding van ingrediënten, voedingswaarde en energiehoeveelheid op alle alcoholische dranken. De Europese Commissie wacht allereerst de uitvoering zelfreguleringsinitiatieven van enkele sectoren af. Het is nog onduidelijk wanneer opnieuw de etikettering van alcoholische dranken op de agenda staat in het Brusselse overleg.

Status: Nog niet volledig afgerond

In Brussel is in samenwerking met de industrie een concept voor een Europese Verordening opgesteld met nadere regelgeving voor etikettering van gedistilleerde dranken in combinatie met levensmiddelen (bijvoorbeeld whisky met room). Het gaat om een gedelegeerde verordening op basis van Verordening (EU) nr. 2019/787. De consultatieronde is inmiddels afgerond. De verwachte datum dat de verordening in treedt is 25 mei 2021.

Ad 8: Aanpassing Warenwetbesluit Meel en Brood (VWS)

Actie:

Het Warenwetbesluit Meel en Brood wordt gewijzigd. De voorgestelde uitbreiding van de gereserveerde aanduidingen en de introductie van verplichte aanduidingen komen onder andere voort uit de wensen vanuit de bakkerijsector en consumentenorganisaties. In het Warenwetbesluit worden gedefinieerd wat onder meergranen, volkoren, witbrood, bruinbrood en speltbrood wordt verstaan. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 juli 2020 en heeft een overgangstermijn van twee jaar.

Status: Afgerond

Het besluit is 1 juli 2020 in werking getreden, momenteel loopt de overgangstermijn.

Ad 9: Duiding benaming vegetarische vleesvarianten (VWS)

Actie:

In de beantwoording van Kamervragen van 23 mei 2019¹ is aangegeven dat de Kamer geïnformeerd wordt over een nadere duiding van de benaming die toegestaan wordt voor de etikettering van vegetarische vleesvarianten. De discussie over de 'vleesbenamingen' van vegetarische producten heeft zelfs tot een voorstel voor een amendement van de Landbouwcommissie binnen het Europees Parlement (EP) geleid (bericht: EP wil vegaschnitzel verbieden).

Uit een juridische analyse is gebleken dat er ruimte is voor het gebruiken van namen van vleesproducten, mits uit de benaming duidelijk is dat het om een vegetarische variant gaat. Hiermee worden consumenten helder geïnformeerd over de aard en inhoud van het product. Voor wettelijke benamingen, zoals gehakt, is een aanpassing nodig in de wetgeving. Het zal tijd kosten om dit juridisch kader aan te passen, zodat de term gehakt op termijn ook gebruikt kan worden voor vegetarische vleesvarianten (vegetarische geha(c)kt).

Dit betekent dat voor vegetarische producten:

- gebruik mag worden gemaakt van woorden als 'schnitzel', 'burger' en 'worst' in de benaming van het product, mits het duidelijk is dat het om een vegetarische variant gaat. Dit betekent dat de benamingen 'vegaschnitzel', 'vegaburger', 'vegetarische rookworst' zijn toegestaan;
- gebruik mag worden gemaakt van diersoortnamen, zolang helder is dat het een vegetarische variant betreft. Dit betekent dat benamingen als 'vegetarische kipstukjes', 'vegetarische tonijn', 'vegetarische krabsalade' zijn toegestaan, maar niet uitsluitend de bewoording 'kipstukjes'.

Dit beleidsstandpunt zal worden opgenomen in het webdossier voedselinformatie dat begin 2020 op de website van de NVWA zal worden gepubliceerd.

De mogelijkheid om bij vegetarische vleesvarianten het gebruik van de term 'vegetarisch' te verplichten, wordt onderzocht.

Status: Nog niet volledig afgerond

Eind 2020 heeft het Europees Parlement een motie verworpen waarin vlees gerelateerde benamingen voor vegetarische producten verboden werden. Dit betekent dat Nederland door kan gaan met het voorgenomen traject. Wel kan het zijn dat eventuele nieuwe wetgeving op een later moment moet worden herzien in het kader van nieuwe Europese regelgeving.

De beleidsstandpunten rondom diersoortnamen en termen als 'burger' of 'worst' zijn opgenomen in het Webdossier etikettering dat te vinden is via de website van het NVWA.

Voor het mogelijk maken van de term vegetarisch gehakt is een wijziging in de Warenwet nodig. Een eerste stap is het vastleggen van de betekenis van de begrippen vegetarisch, vegan/veganistisch en plantaardig in de Warenwet. Daarna kan een nieuwe gereserveerde benaming voor vegetarisch gehakt opgenomen worden. Het ministerie van VWS overlegt momenteel met verschillende stakeholders over dit traject. De huidige discussies richten zich voornamelijk op de termen vegetarisch en veganistisch. Deze moeten wettelijk gedefinieerd worden alvorens het begrip vegetarisch gehakt kan worden ingevuld. De

¹Vergaderjaar 2018-2019, Aanhangsel handelingen nr. 2437

Europese koepelorganisatie van vegetarische en veganistische producten heeft een aanzet gedaan voor de definities, deze zal als uitgangspunt worden genomen.

Ad 10: Herziening waarschuwingsetiket pluimveevlees, vervolg actie 5 Actieplan 2016 (VWS)

Actie:

Om de consument beter te informeren over goede hygiënemaatregelen bij het bewaren, bereiden en consumeren van het product, wordt de waarschuwingstekst op het etiket van vers pluimveevlees aangepast en gemoderniseerd. Naar verwachting zal het nieuwe etiket per 1-1-2021 in het Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen worden opgenomen. Vervolgens krijgt het bedrijfsleven nog een overgangperiode van 1,5 jaar om de oude etiketten te kunnen opmaken en nieuwe etiketten te kunnen maken.

Status: Nog niet volledig afgerond

Het ministerie van VWS werkt aan een wijziging van het Warenwetbesluit Bereiding en Behandeling van Levensmiddelen waarin de wijziging van het waarschuwingsetiket pluimveevlees ook meegenomen wordt. In februari 2021 is het concept naar de NVWA gestuurd voor de HUF-toets en vervolgens is het voor een schriftelijke consultatie naar het ROW/DEL gestuurd. De volgende stap is de MKB-toets, deze wordt nu voorbereid. Naar verwachting treedt de wijziging per 1 juli 2022 in werking. De industrie heeft VWS verzocht om toestemming om het nieuwe waarschuwingsetiket ook op roodvlees-producten te gebruiken.

Ad 11: Voedings- en gezondheidsclaims, vervolg actie 11 Actieplan 2016 (EU)

Actie:

Begin 2020 wordt het evaluatierapport van de Europese Commissie over de Europese wetgeving voor voedings- en gezondheidsclaims verwacht. In dit rapport zal in ieder geval aandacht worden besteed aan voedingsprofielen. De Europese commissie zal met de uitkomsten hiervan beoordelen of een voorstel voor het vaststellen van voedingsprofielen moeten worden opgesteld.

Daarnaast is er nog een lijst met gezondheidsclaims voor planten en plantendelen (zgn. botanicals). De Europese Commissie gaat bekijken wie en hoe deze gezondheidsclaims moet beoordelen voor toelating.

Status: Nog niet volledig afgerond

De Europese Commissie heeft op 20 mei 2020 het rapport uitgebracht met de evaluatie van Claimsverordening 1924/2006 over de onderdelen voedingsprofielen en gezondheidsclaims voor botanicals. De Commissie heeft in het kader van de Farm-To-Fork strategie een roadmap opgesteld waar voedingsprofielen een onderdeel van zijn. Voor deze roadmap is een publieke consultatie uitgevoerd, deze sloot op 2 februari 2021. De volgende stap is dat de Commissie een concept-regulering op zal stellen. Voor de beoordeling van gezondheidsclaims over botanicals is de Commissie voornemens een procedure in gang te zetten. Hiervan is nog geen planning bekend.

Ad 12: Rapport meerwaarde voedselkeuzelogo's, vervolg actie 13 Actieplan 2016 (EU)

Actie:

Begin 2020 wordt het rapport van de Europese Commissie over de meerwaarde van voedselkeuzelogo's verwacht. Naar aanleiding van dit rapport zal Nederland aandacht vragen voor een Europees, zo mogelijk verplicht, voedselkeuzelogo.

Status: Afgerond

In mei 2020 heeft de Europese Commissie het rapport 'Report from the Commission to the European Parliament and the Council regarding the use of additional forms of expression and presentation of the nutrition declaration' uitgebracht. Hierin worden de voornaamste vormen van FOP (Front Of Pack labelling) beschreven die momenteel toegepast of ontwikkeld worden (waaronder Nutri-Score, Keyhole en het Traffic light system). Hierbij wordt gekeken naar consumentenbegrip, effectiviteit en impact van de verschillende FOP-ontwerpen. Nederland is verder gegaan met de voorbereidingen van de invoering van Nutri-Score en het opzetten van een internationaal systeem voor de governance hiervan zoals beschreven onder actie 4.

Ad 13: Uitleg etiketteringswetgeving op NVWA-website (NVWA)

Actie:

De wetgeving op het vlak van etikettering van levensmiddelen is zeer uitgebreid in diverse (Europese) regelgeving vastgelegd. De NVWA streeft ernaar de uitleg en interpretatie van de wetgeving op haar website uitgebreider weer te geven in een webdossier. Deze uitleg biedt voor het bedrijfsleven een goed handvat voor de naleving van deze complexe regelgeving.

Begin 2020 zal het zogenoemde 'webdossier voedselinformatie' gepubliceerd worden. Ook zal in 2020 een 'webdossier voedings- en gezondheidsclaims' worden opgesteld en gepubliceerd.

Status: Afgerond

Het Handboek Etikettering van levensmiddelen is gepubliceerd in februari 2020 op de website van de NVWA. 10 mei 2021 is een update van het handboek gepubliceerd. Het handboek Voedings- en gezondheidsclaims is gepubliceerd op 19 maart 2021.

Ad 14: Eenduidige vermelding van allergenen, vervolg actie 1 Actieplan 2016 (EU)

Actie:

Het is op dit moment nog onduidelijk wanneer de Europese Commissie de discussie over het onderwerp 'may contain' allergenen vermelding gaat voortzetten. Zodra dit weer op de agenda staat zal Nederland zich inzetten voor het vaststellen van Europees geharmoniseerde grenswaarden en eenduidige vermelding van sporen van allergenen op het etiket.

Status: Nog niet volledig afgerond

Dit onderwerp wordt momenteel zowel in de Europese Commissie als binnen het ministerie van VWS besproken. In de aanloop naar de CODEX Food Labelling wordt het één en ander voorbereid en worden stappen gezet om tot een integraal beleid te komen binnen Europa

op het gebied van allergenendeclaratie. Het zal nog wel even duren voordat dit in Europa is afgerond, dus tot die tijd kijkt VWS met partijen wat mogelijk en nodig is binnen Nederland om tot een meer eenduidige vermelding van (sporen van) allergenen op het etiket van voedingsmiddelen te komen.

Ad 15: Herkomstetikettering, vervolg actie 12 Actieplan 2016 (EU)

Actie:

Binnenkort zal de uitvoeringswetgeving voor vrijwillige vermelding van de herkomst van levensmiddelen van kracht worden. Verder wordt een mogelijke Europese discussie over aanvullende verplichtingen voor herkomstetikettering afgewacht. Voor Nederland is het uitgangspunt dat altijd een goede afweging wordt gemaakt tussen de praktische haalbaarheid van een aanvullende verplichting voor vermelding van de herkomst en de vraag van consumenten.

Status: Nog niet volledig afgerond

Het onderwerp herkomstetikettering is één van de onderdelen binnen de Farm to Fork strategie. Begin 2021 is hierover een eerste publieke consultatie gehouden en momenteel wordt een impact assessment voorbereid. Deze impact assessment zal later dit jaar (2021) van start gaan. Uit deze assessment moet blijken wat belangrijk gevonden wordt door de lidstaten en de stakeholders, en hoe herkomstetikettering een eventuele verdere vorm zal krijgen. Discussies hierover zullen naar verwachting plaatsvinden in de loop van 2022. VWS werkt op dit onderwerp samen met LNV.

Naleving en handhaving

Ad 16: Opvolging signalen en meldingen bij NVWA en RCC (NVWA)

Actie:

Om misleiding van de consument tegen te gaan blijft het toezicht op naleving en handhaving van (nieuwe) voorschriften over correcte en verplichte voedselinformatie ook komende jaren van belang. Net zoals afgelopen jaren, zal de NVWA handhaven bij overtredingen en kunnen klachten over (misleidende) voedselinformatie gemeld worden bij de NVWA en RCC.

Status: Doorlopend

Het terugdringen van fraude en misleiding bij levensmiddelen is benoemd in het Jaarplan 2021 van de NVWA.

Ad 17: Projecten (misleidende) etikettering) (NVWA)

Actie:

Ook de komende jaren zal de NVWA toezicht houden op de naleving van de voedselinformatiewetgeving. De NVWA zal projecten uitvoeren die zich richten op een specifiek onderwerp of doelgroep, met de focus op misleidende etikettering en voedings- en gezondheidsclaims.

Status: Nog niet volledig afgerond

Voor 2021 staat een project gepland. De scope hiervan moet nog ingevuld worden. Deze wordt gebaseerd op de uitkomsten van het onderzoek naar misleidende etikettering van de HAS (zie actie 5).

Ad 18: Handboek (misleidende) etikettering en uitleg aan bedrijfsleven (FNLI, CBL)

Actie:

FNLI heeft de afgelopen twee jaar gewerkt aan een handboek voor transparante etikettering voor 'regulatory affairs' experts. CBL en FNLI maken de inhoud toepasbaar voor marketeers op basis van de thema's en aanpak uit dit handboek en vullen dit aan met actuele cases. De kaders en de uitleg op de website van de NVWA (actie 5) bieden een goede uitleg voor het bedrijfsleven en zal worden meegenomen in deze aanpak. Het is belangrijk dat de betrokken bedrijven nadrukkelijk hun verantwoordelijkheid nemen. Het handboek zal actueel gehouden worden door het houden van workshops. Hierin wordt gediscussieerd over bestaande uitingen en worden eventuele nieuwe onderwerpen gesignaleerd. Zo worden verbeterlagen gemaakt in het helder en op eenvoudige wijze informeren over de samenstelling van producten.

Status: Doorlopend

Naar aanleiding van deze actie zijn of worden de volgende punten uitgevoerd:

Webinar Transparant etiketteren & communiceren

Op 27 oktober 2020 heeft de FNLI een webinar georganiseerd voor leden van de FNLI over Transparant etiketteren & Communiceren met de focus op vrijwillige herkomstetikettering. Ook CBL en Fevia waren hierbij aanwezig. De webinar is goed bezocht, met meer dan 200

deelnemers. Doel van de webinar was bedrijven te informeren en te ondersteunen in het juiste gebruik van vrijwillige herkomstetikettering en te laten zien welke stappen er gezet worden omtrent transparant etiketteren. Ook is de aandacht gevestigd op nieuwe codes en leidraden, zoals de ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims.

Handleiding productinformatie

De FNLI heeft (zoals eerder gemeld) een handleiding productinformatie ontwikkeld om bedrijven te ondersteunen in het ontwikkelen van transparante en begrijpelijke informatie voor consumenten. Deze handleiding bevat achtergrondinformatie en een vragenlijst die experts binnen bedrijven ondersteunt bij de beoordeling van vrijwillige marketinginformatie op verpakkingen op duidelijkheid en transparantie. De handleiding kan de juiste discussie intern op gang brengen zodat er kritischer gekeken wordt of informatie misleidend zou kunnen zijn in de perceptie van de consument. De handleiding wordt in juni 2021 gepubliceerd. Dit is later dan gepland omdat er gekozen is om te wachten op het nieuw vastgestelde beleid rondom pictorials. De handleiding bevat verwijzingen naar het gebruik van afbeeldingen die nu in overeenstemming zijn met het nieuwe beleid. Gekeken wordt of in de komende jaren thematisch of voor andere doelgroepen (zoals marketeers) verdere informatie nodig is.

Factsheets en voorlichting etikettering

De komende jaren zet de FNLI in op verdere ondersteuning en verduidelijking op het gebied van etiketteren. Ter aanvulling op de handleiding productinformatie zal de FNLI factsheets ontwikkelen over specifieke etiketteringsonderwerpen, zoals afbeeldingen op het etiket (pictorials). Hiermee ondersteunt zij bedrijven bij de toepassing van de regelgeving over etikettering en de toepassing van vrijwillige informatie op het etiket en andere marketinguitingen om transparantie te stimuleren en misleiding tegen te gaan.

Samenwerking met CBL

De FNLI heeft met CBL gesproken over de samenwerking op het gebied van transparant etiketteren. In de loop van 2021 zal er meer duidelijkheid komen over de acties die de FNLI en CLB samen oppakken. Een gezamenlijke workshop is een van de opties.